

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

FACTSHEET

Denk bij uw inkoop jeugdhulp aan Integrale Vroeghulp

Hoe zorgt u als gemeente ervoor dat kwetsbare jonge kinderen met een ontwikkelingsachterstand snel de juiste zorg en begeleiding krijgen? De dringende oproep aan gemeenten is om Integrale Vroeghulp goed te regelen en hiervoor de expertise van de bestaande IVH-netwerken in te kopen.

Als gemeenten deze samenwerking nu niet regelen en bekostigen, dreigt 15 jaar aan ervaring en expertise te verdwijnen. Vroege herkenning van problemen bij deze jonge kinderen verlaagt de zorgkosten op de langere termijn, maar voorkomt bovenal een moeilijke zoektocht van bezorgde ouders.

Integrale Vroeghulp (IVH) ontstond 15 jaar geleden omdat ouders niet tijdig de juiste jeugdhulp konden vinden voor hun kind. Landelijke partijen als de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), MEE, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), BOSK en Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) hebben het initiatief omarmd en verder ontwikkeld.

IVH beschikt nu over een landelijk dekkend stelsel van multidisciplinaire netwerken. Zo'n netwerk helpt jonge kinderen van 0 tot 7 jaar met meervoudige of complexe zorgvragen en/of een (dreigende) ontwikkelingsachterstand. Voor deze 'puzzelkinderen' is lokale inzet niet genoeg. Zij hebben expertise nodig die er alleen is op bovenregionaal niveau.

Wat is Integrale Vroeghulp?

Ouders hebben soms vragen die te complex zijn voor het consultatiebureau, wijkteam of CJG. De multidisciplinaire netwerken IVH beschikken over een uitgebreid netwerk van deskundigen: zoals een kinderarts, kinderevalidatiearts, kindersycholoog, gedragsdeskundige en expert vanuit het onderwijs. Elk van deze professionals

kijkt vanuit de eigen expertise naar het kind. Na een multidisciplinaire bespreking met ouders en kind beoordelen zij de zorgvraag en komen met een advies en plan voor de ouders.

IVH zorgt voor goede schakels tussen vroegsignalering, integrale diagnostiek, gezinsondersteuning en de afstemming van onderwijs en zorg. Hierdoor hebben ouders snel toegang tot de juiste diagnostiek, passende zorg en passend onderwijs. Een coördinator IVH speelt - als ketenregisseur van het IVH-netwerk - een centrale rol.

IVH in gemeentelijk beleid

'Integrale vroeghulp is bewezen effectief, werkt preventief én past in de beweging van de transitie. IVH is een integrale werkwijze met veel expertise over hele jonge kinderen met ontwikkelingsachterstanden. Vooral de casemanager die gezinnen helpt bij hun hulpvragen en die náást ouders staat bij hun zoektocht naar ondersteuning, is in deze onrustige tijden een constante factor voor de ouders. Het is nog niet te laat om deze zorg in het gemeentelijk beleid op te nemen en in te kopen, maar dan moeten wij als gemeenten het wel nú regelen!'

Ruud Grondel, lid van de VNG subcommissie Jeugd en wethouder Zorg en Welzijn in Diemen

Hoe is financiering geregeld?

IVH bestaat uit een aantal bouwstenen, die op verschillende manieren gefinancierd worden. Een deel van de middelen werd in 2015 onderdeel van het gemeentelijk budget (Wmo en Jeugdwet) of was dat al (Jeugdgezondheidszorg). Een ander deel brengen netwerkpartners in, die gefinancierd worden uit Zorgverzekeringswet, Wet langdurige zorg en Onderwijs.

Een deel van de inzet voor Integrale Vroeghulp kunnen de samenwerkende partners leveren vanuit hun reguliere budget, mits dit voldoende ruimte biedt. Dit zijn onderdelen als vroegsignalering, consultatie/advies en (multidisciplinair) overleg. Het is nodig dat zorgaanbieders bij de gemeentelijke zorginkoop hiermee rekening houden. Voor andere Integrale Vroeghulp bouwstenen zijn vaak specifieke (inkoop)afspraken nodig tussen gemeenten en uitvoerder. Het betreft de coördinatie, multidisciplinaire samenwerking en het IVH casemanagement.

Coördinatie

Vanaf 2015 is het geld voor de coördinatie van de netwerken IVH overgeheveld naar gemeenten, als integraal onderdeel van het sociaal deelfonds van het Gemeentefonds. Veel gemeenten maken voor de inzet van deze middelen en de coördinatie afspraken met een MEE-organisatie, Jeugdgezondheidszorgorganisatie of nieuwe organisatie met jeugdprofessionals.

Multidisciplinaire samenwerking

Afhankelijk van hoe gemeenten de expertise lokaal georganiseerd hebben (sociaal wijkteam, jeugd- en gezins-team, expertise- en/of schil/teams, multidisciplinair team IVH) wordt de gespecialiseerde kennis rondom het jonge kind ingekocht en/of gefinancierd uit eigen organisaties. Dat kan als onderdeel van de totale inkoopafspraken met een zorgaanbieder, óf de benodigde expertise wordt apart ingekocht naar gelang dit nodig is.

Integrale Vroeghulp casemanagement

Voor de complexere vragen van kinderen met beperkingen krijgen ouders trajectbegeleiding van een casemanager IVH. Deze inzet wordt vaak apart benoemd binnen de totale inkoopafspraken en/of apart gefinancierd. Door gemeenten gefinancierd IVH-casemanagement wordt vaak uitgevoerd door MEE (Wmo cliëntondersteuning), zorgaanbieders of Jeugdgezondheidszorg (Jeugdwet).

Voorkom duurdere ondersteuning

Als we problemen bij kwetsbare kinderen niet vroeg signaleren en aanpakken, levert dit grote risico's op. Zo kan de ontwikkeling van een kind stagneren, het kind kan gedragsproblemen vertonen en later in verkeerde circuits belanden. Dit zorgt voor meer en duurdere ondersteuning op de langere termijn. Kortom, de kosten voor IVH zijn relatief laag, maar het belang is groot. Om dit te illustreren is onderzoek gedaan naar de meerwaarde van IVH voor gemeenten. Het blijkt dat IVH dient als een financiële hefboom. Met een beperkte investering in IVH wordt

een veelvoud aan financiële middelen en inzet in samenhang gemobiliseerd binnen en buiten het gemeentelijk domein.

Onderzoek toont meerwaarde aan

Het netwerk Integrale Vroeghulp Zuid Limburg deed in 2014 (voor de transitie) onderzoek naar de meerwaarde van Integrale Vroeghulp voor gemeenten. Dit resulteerde in het rapport 'Samenwerking voor ouders en kind in transitie. Onderzoek naar de mogelijkheden van het netwerk Integrale Vroeghulp ZuidLimburg voor gemeenten'. Een in dit rapport uitgevoerde rekenkundige exercitie laat zien dat de kosten en baten van IVH op verschillende gebieden en bij verschillende financiers liggen. Mogelijke opbrengsten voor de gemeenten lopen op tot bijna € 1,2 miljoen. De inschatting is dat dit ruimschoots het dubbele is van de totale kosten die voor IVH binnen het gemeentelijke domein zouden worden gemaakt (voor vraagverheldering, casemanagement, onderzoek en overleg multidisciplinair team). Binnen het gemeentelijke domein wegen de kosten van IVH ruimschoots op tegen de baten.

Rechtzetten kost zoveel méér (een voorbeeld)

Ondanks betrokkenheid van Jeugdzorg, liefdevolle ouders en intensieve gezinstraining- en behandelprogramma's, blijkt Kees te kwetsbaar voor de druk van zijn zogenaamde 'vrienden'. Vanaf zijn 15de jaar pleegt hij een serie diefstallen. Hiervoor moet hij voor de kinderrechter verschijnen.

Als Kees op zijn 19de jaar opnieuw de fout ingaat, wordt diagnostisch onderzoek verricht. Dan blijkt dat hij een licht verstandelijke beperking (IQ is 85) en een gebrekkig ontwikkelde gewetensfunctie heeft. Kees loopt achter in zijn ontwikkeling, is sterk beïnvloedbaar en hoog gevoelig voor externe prikkels.

Bijna drie jaar na de eerste uitspraak van de kinderrechter, wordt naar een geschikte (intensief) begeleide woonplek voor Kees gezocht. Kees komt opnieuw drie jaar onder toezicht van de reclassering en krijgt begeleiding op het niveau dat hij aan kan. Dit traject is justitieel en de kosten zijn navenant. Gedurende zijn jeugd is al heel veel in Kees geïnvesteerd, maar door het gebrek aan tijdige diagnostiek, is alle inzet zijn doel voorbij geschoten. Kees heeft de aangeleerde vaardigheden niet kunnen internaliseren. Op zijn twintigste is Kees al een recidivist.

Borg de kennis en expertise van IVH

Het is belangrijk dat gemeenten de expertise, ervaring en werkwijze van de IVH-netwerken borgen in het jeugd-domein van de gemeente. De kennis en expertise van de casemanager mag niet verloren gaan. Ouders met 'puzzelkinderen' krijgen soms met zoveel hulpverleners te maken dat ze door de bomen het bos niet meer zien of worden van het kastje naar de muur gestuurd. Veel ouders zijn niet in staat om zelf de regie in handen te houden, vooral niet met alle veranderingen in de jeugdhulp. De casemanager zorgt voor stabiliteit, stemt de hulpverlening op elkaar af en verhoogt de zelfredzaamheid van de ouders.

Waarom samenwerken?

- Er is één samenhangend plan voor het héle gezin.
- Door de multidisciplinaire aanpak krijgt ieder kind de juiste hulp.
- Er is betere vroegsignalering waardoor we ernstige problemen voorkomen.
- De hulp is snel en efficiënt.
- Gemeenten besparen kosten omdat dure behandelingen kunnen uitblijven.
- De kosten van de multidisciplinaire teams zijn laag.
- De deskundigen in de teams worden betaald vanuit hun eigen reguliere financiering.

Handreikingen voor gemeenten

Om gemeenten te helpen bij het borgen van IVH ontwikkelden de ministeries van VWS en V&J en de VNG een handreiking over hoe gemeenten dat goed kunnen organiseren. Het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) heeft samen met IVH een handreiking gemaakt om gemeenten en jeugdgezondheidsorganisaties te ondersteunen in hun gesprekken over IVH. De ouderverenigingen hebben in een handreiking kwaliteitscriteria opgesteld over hoe gemeenten de zorg voor kwetsbare kinderen kunnen organiseren.

Downloads

- [Handreiking Integrale Vroeghulp voor gemeenten](#)
Hoe organiseer ik als gemeente goede zorg voor kwetsbare kinderen met een (dreigende) ontwikkelingsachterstand?
- [Handreiking JGZ & Integrale Vroeghulp: Samen sterk](#)
Handreiking effectieve samenwerking voor jonge kinderen met ontwikkelingsachterstanden als gevolg van een beperking.
- [Handreiking kwaliteitscriteria: Goed geholpen](#)
Hoe organiseren gemeenten de zorg voor kwetsbare kinderen van 0-7 jaar met een ontwikkelingsachterstand? Hiervoor hebben ouderorganisaties NPCF, LPGGz, Ieder(in) kwaliteitscriteria opgesteld.
- Deze handreikingen vindt u ook op de themawebsite van de VNG: www.vng.nl/ivh

Meer weten? Neem contact op met de VNG!

Wilt u weten hoe u Integrale Vroeghulp kunt inzetten? Neem dan contact op met VNG-adviseur Susan Osterop, 070-373 8393 of mail susan.osterop@vng.nl

Wilt u meer informatie, presentatiematerialen aanvragen of een workshop of training plannen? Dan kunt u gebruik maken van ons [gratis ondersteuningsaanbod](#)